

Diana Iacob
Cristina Cergan

Bogdan Rațiu

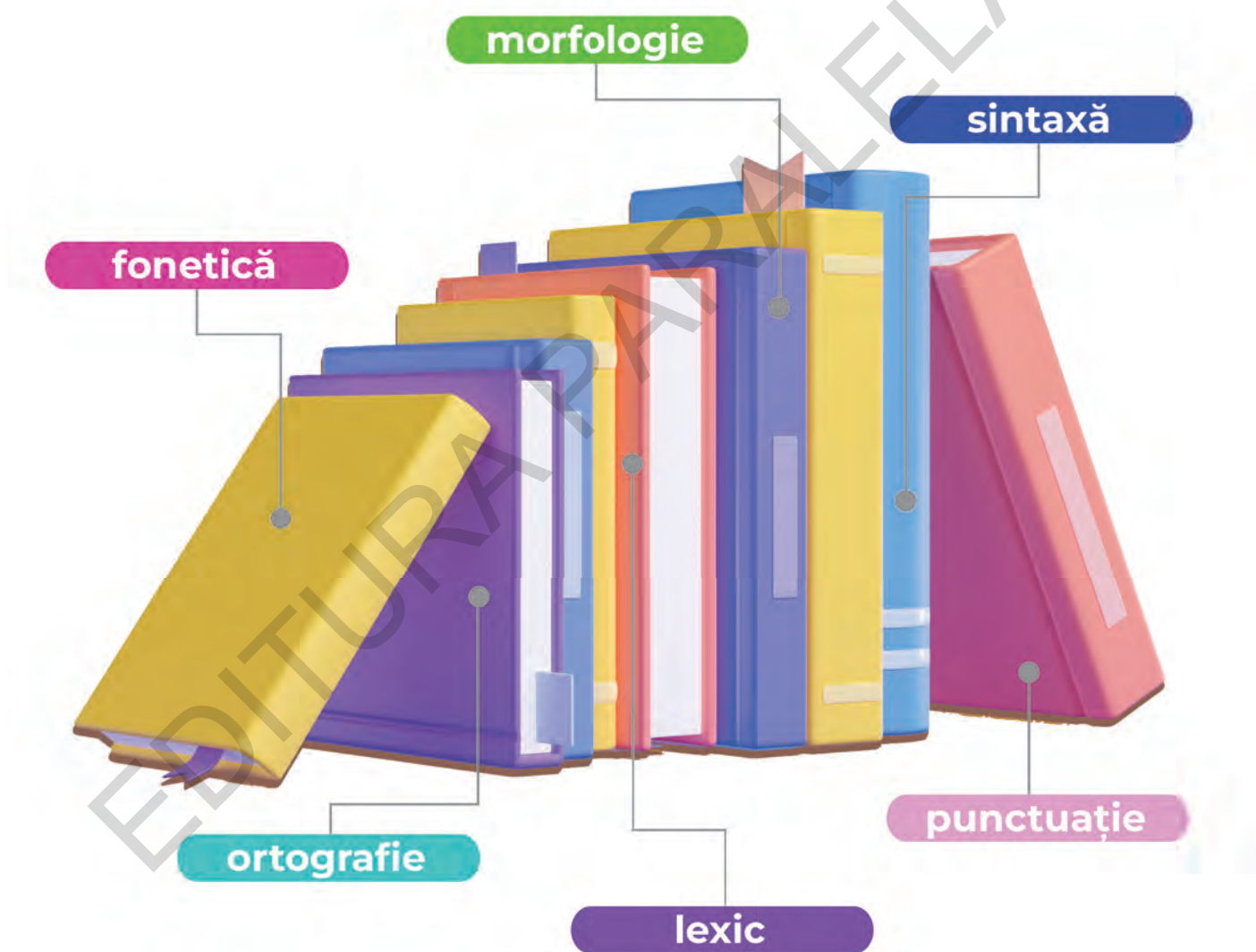
Anca Vlaicu
Ștefania Ciobanu

CUM E CORECT?

GHID PRACTIC DE LIMBA ROMÂNĂ

conform DOOM³

Ediția a II-a, revizuită

Editura Paralela 45

Acest auxiliar didactic este aprobat pentru utilizarea în unitățile de învățământ preuniversitar prin O.M.E. nr. 6433/28.09.2023.

Director de producție editorială: Ionuț Burcioiu

Redactare: Cătălina Soare

Tehnoredactare: Carmen Rădulescu

Design copertă: Mirona Pintilie

Pregătire de tipar: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Cum e corect?: ghid practic de limba română: conform DOOM³: fonetică, morfologie, sintaxă, ortografie, lexic, punctuație / Diana Iacob, Bogdan Rațiu, Anca Vlaicu, ... – Ed. a 2-a, reviz. – Pitești : Paralela 45, 2025
ISBN 978-973-47-4304-9

I. Iacob, Diana

II. Rațiu, Bogdan

III. Vlaicu, Anca

811.135.1

Copyright © Editura Paralela 45, 2025

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

Cuprins

Cuvânt-înainte.....	7
Capitolul 1. Cum scriem și cum pronunțăm cuvintele?.....	9
Capitolul 2. Cum utilizăm ortografele?	24
Capitolul 3. Cum utilizăm semnele de punctuație și de ortografie?.....	37
Capitolul 4. Cum scriem cuvintele compuse?	53
Capitolul 5. Cum scriem cuvintele împrumutate?.....	60
Capitolul 6. Cum utilizăm omonimele și cuvintele polisemantice?	67
Capitolul 7. Cum utilizăm omofonele?	79
Capitolul 8. Cum evităm confuziile paronimice?	85
Capitolul 9. Cum evităm pleonasmul?.....	93
Capitolul 10. Cum utilizăm substantivul?	101
Capitolul 11. Cum utilizăm articolul?	124
Capitolul 12. Cum utilizăm prepoziția?.....	132
Capitolul 13. Cum utilizăm adjectivul?	140
Capitolul 14. Cum utilizăm verbul?	154
Capitolul 15. Cum utilizăm pronumele?.....	189
Capitolul 16. Cum utilizăm numeralul?	207
Capitolul 17. Cum utilizăm adverbul?	214
Capitolul 18. Cum utilizăm conjuncția?.....	221
Capitolul 19. Cum realizăm acordul?.....	227
Exerciții recapitulative	237
Răspunsuri	254
Bibliografie selectivă	277

Cuvânt-înainte

Scriem și vorbim în fiecare zi, iar întrebarea din titlul volumului, „Cum e corect?“, ne însoțește permanent din dorința firească de a ne exprima corect și de a transmite un mesaj eficient, care să ne caracterizeze și să-i respecte pe toți cei cu care interacționăm într-un anumit context. Ne-am propus ca *Ghidul practic de limba română* să fie un instrument util și sintetic la îndemâna tuturor celor care își doresc să utilizeze corect limba română, pentru a transmite clar și nuanțat un mesaj. Din acest motiv, ghidul mizează pe o abordare prietenoasă, apropiată de cititor, apelând la simțul practic și la intuiția acestuia, la conștientizarea nevoii de a cunoaște anumite aspecte ale limbii.

Parcurgând acest ghid, veți descoperi că limba română are numeroase reguli din mai multe domenii (fonetic, semantic, morfologic, sintactic) pe care trebuie să le aplicăm. Cu toate acestea, nu avem de-a face cu o lume închisă, ci cu una care dezvoltă subiecte vii, dinamice, care invită la reflecție.

Titlul este interogativ, întrucât l-am considerat sugestiv având în vedere complexitatea actului comunicării, modul în care se vorbește sau se scrie, precum și modalitatea în care se formulează mesajul. De asemenea, l-am considerat grăitor și pentru căutarea pe care o face orice vorbitor conștient de importanța limbii.

Cum am organizat ghidul? Volumul conține 20 de capitole, acoperind cea mai mare parte a aspectelor limbii pe care le folosim mai des. Am cuprins, într-o abordare sistematică și esențializată, multe concepte gramaticale, dar am reorganizat informația pentru a fi ușor de înțeles și utilă cititorului.

Cum am structurat fiecare capitol? În primul rând, introducerea conceptului gramatical se face plecând de la exemple din realitatea imediată, de la experiențele de zi cu zi – presă, internet, comunicarea pe rețelele sociale, comunicarea cu cei din jurul nostru, în contexte cotidiene sau de altă natură. Toate acestea au fost pretexte pe care le-am utilizat pentru a-i motiva pe cititori să parcurgă paginile dedicate subiectului și să se înceapă conștientizarea rolului pe care îl au în actul comunicării. În al doilea rând, am sintetizat principii, teorii, norme de utilizare a conceptului utilizând DOOM³, gramaticile publicate recent, confruntând mai multe dicționare și volumele de gramatică existente (elocventă este în acest sens bibliografia din final). Toate aceste teorii își găsesc corespondent în partea practică, într-o serie de exerciții care își doresc să acopere cât mai multe posibilități de exersare a limbii. Exercițiile repetă în mod intenționat anumite cuvinte, iar numeroasele exemple au scopul de a cultiva deprinderea de a scrie corect. Sunt multe cazuri în care este nevoie de reveniri, de explicații suplimentare, pe care cititorul le va găsi în capitole diferite. În plus, am inserat și secvențe de interes pentru cititor: informații inedite despre anumite noțiuni ale limbii, aspecte din comunicarea în mediul digital și greșeli frecvente de semantică sau exemple de calc lingvistic. Ultima parte a exercițiilor provoacă cititorul să-și asume propriul discurs și sunt oferite o serie de dictări în care am integrat cele mai frecvente greșeli. Nu în ultimul rând, în finalul capitolului invităm cititorul la reflecție, pentru a sistematiza condițiile de utilizare corectă a limbii. Astfel, capitolele conțin contexte de comunicare, repere teoretice, exerciții variate și o secvență de autoreglare a învățării.

Credem că acest ghid poate contribui semnificativ la modul în care învățăm să scriem și să vorbim în limba română în orice context. De asemenea, sperăm, pe de o parte, că va însoți în paralel studiul limbii române la școală, iar, pe de altă parte, că va fi o carte la care orice vorbitor al limbii române se va întoarce pentru a avea o mai mare certitudine în exprimare datorită explicațiilor și aplicațiilor oferite.

Autorii

Capitolul 1

Cum scriem și cum pronunțăm cuvintele?

Sunetul este ceea ce auzim, litera este reprezentarea grafică a sunetului pe care îl rostim sau pe care îl auzim.

CONTEXT

Citește următorul dialog.

[Ne poți spune exact despre ce este vorba?]

[Una dintre gimnaste a ecsecutat perfect ecsercîțiul, dând dovadă de un caracter puternic. De aceea, credeți-mă, va deveni un simbol național].

Ai auzit de multe ori cuvinte rostite greșit sau scrise fără diacritice?

Ce impresie îți faci despre un vorbitor care pronunță greșit cuvintele sau despre autorul unui mesaj al cărui conținut are și cuvinte scrise cu erori?

Cuvintele din dialogul de mai sus ar fi fost corect pronunțate astfel:

- [~~ecsact~~] → [egzact] (se pronunță corect cu „gz”);
- [~~ecsecutat~~] → [egzecutat];
- [~~ecsercîțiul~~] → [egzercîțiul];
- „~~ca~~racter” → „caracter” (este accentuat greșit, accentul trebuie să fie pe „e”);
- „~~cre~~deți-mă” → „credeți-mă” (cu accent pe primul „e”);
- „~~si~~mbol” → „simbol” (cu accent pe a doua silabă).

Ce informații ar trebui să cunoști pentru a scrie și a pronunța corect?

REȚINEM!

▶ Alfabetul limbii române utilizează literele alfabetului latin. Sunt 31 de litere: *a, ă, â, b, c, d, e, f, g, h, i, î, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, ș, t, ț, u, v, w, x, y, z*.

• **Știi că** același sunet poate fi redat în scris în mai multe feluri, în funcție de alfabetul sau de sistemul de scriere utilizat? De exemplu, sunetul [d]/litera „d” în alfabetul latin, „Δ” în alfabetul grecesc, „д” în alfabetul rusesc/chirilic, „ㄷ” în cel coreean și așa mai departe.

▶ În general, cuvintele se pronunță așa cum se scriu, iar corespondența sunet – literă este de 1:1. Cu toate acestea, există și situații în care regula nu se aplică:

- 1 sunet este redat prin:
  - 2 litere: *ce, ci, ge, gi*;
  - 3 litere: *che, chi, ghe, ghi*.
- 1 literă redă 2 sunete:
  - x → [cs] sau [gz]
- același sunet este redat prin mai multe litere: [i] este redat prin litera „î” sau „â”; [k] poate fi scris cu litera „c” (în majoritatea cazurilor, ca în „casă” etc.) sau cu „k” (ca în „kaki”, „kilogram” etc.) sau chiar „q” (în cazul cuvintelor de origine străină, ca în „Qatar”);
  - aceeași literă notează sunete diferite: „w” poate fi citit [v] ca în „watt” sau ca semivocala „u” în „show”.

► Există trei tipuri de sunete: consoane, vocale și semivocale.

- **Vocalele** sunt cele mai importante:

- nu există cuvânt sau silabă fără vocală;
- o silabă conține o singură vocală;
- vocala poate alcătui singură silabe (*a-er, e-ner-gic* etc.);
- vocalele sunt: [a], [e], [i], [o], [u], [ă], [î];
- [a], [ă], [î] sunt întotdeauna vocale;
- scriem cu „î” la începutul și la finalul cuvintelor și cu „â” în interiorul cuvintelor

(*a începe, a coborî, împreună, înot, a tăbări, a pâri*). În cazul în care cuvântul care începe cu „î” are în față grupuri de litere (prefixe) prin care se formează cuvinte noi, atunci se păstrează grafia cu „î” (*neînceput, reîntors, neînvins* etc.).

- **Semivocalele:**

- stau întotdeauna pe lângă vocale;
- nu pot alcătui singure silabe;
- semivocalele sunt: [ɛ], [ɨ], [ɔ], [ɹ].

- **Consoanele:**

- nu se pot rosti singure, la fel ca semivocalele (au nevoie de o vocală de sprijin);
- nu pot alcătui singure silabe;
- consoanele sunt: [b], [c/k], [d], [f], [g], [h], [j], [k], [l], [m], [n], [p], [q], [r], [s], [ș], [t], [ț], [v], [z], [č], [ğ], [k'], [g'];
- în limba română, înainte de „p” și „b” se scrie „m” (*împreună, îmbuteliat, ambulatoriu* etc.), dar se păstrează scrierea din limba originală pentru cuvântul „Istanbul”;
- [č] redă sunetul „ce/ci”; [ğ] – „ge/gi”; [k'] – „che/chi”; [g'] – „ghe/ghi”;
- pentru redarea vocalelor „ă” și „â/î” s-a păstrat grafia [ă] și [î];
- pentru consoanele „ș” și „ț” s-a păstrat grafia [ș] și [ț], și nu cea din alfabetul fonetic internațional.

CUM SE SCRIE ÎN MEDIUL DIGITAL?

- Dacă în alfabetul tipărit „a” este prima literă, în alfabetul digital una dintre primele litere ar putea fi „@”. Acesta este un semn tipografic care se numește „a rond” (în engleză, „arond”); mai este numit „at comercial” sau „coadă-de-maimuță”, iar în adresele electronice are semnificația „la/de la/spre/în intenția cuiva”.

- În comunicare a apărut LIMBAJUL 1337 → LEET → elită. Acesta presupune folosirea cifrelor în locul literelor: 1 = i; 3 = e; 7 = t; 5 = S; 4 = A („5cri5ul”, „bin3”). Uneori, se folosește și cu un mix de romgleză: 2day = today (azi); G2G = got to go (trebuie să plec); 10x = thanks (mulțumesc).

EXERSĂM!

1. Precizează tipul sunetelor din cuvintele de mai jos.

a) masă	-	e) cireșe	- .....
b) dar	-	f) criterii	- .....
c) deschide	-	g) chestiune	- .....
d) frânge	-	h) școală	- .....

2. Subliniază varianta corectă.

a) heterogen / eterogen	u) a descentraliza / a dezcentraliza
b) umor / humor	v) a dezcheia / a descheia
c) a îmbăxi / a îmbăcsi	w) smântână / zmântână
d) carismă / carizmă	x) disgrație / dizgrație
e) ruxac / rucsac	y) a izgoni / a isgoni
f) a smulge / a zmulge	z) a desaproba / a dezaproba
g) a trăzni / a trăsni	a') a deszăpezi / a dessăpezi
h) a desinfecta / a dezinfecta	b') triumf / triunf
i) a dezumaniza / a desumaniza	c') tranșacție / tranzacție
j) a micsa / a mixa	d') a îndrăzni / a îndrăsni
k) ambulanță / anbunlanță	e') islaz / izlaz
l) sinbol / simbol	f') caznic / casnic
m) a dezcifra / a descifra	g') compact / concompact
n) josnic / joznic	h') pleonasm / pleonazm
o) răzplată / răsplată	i') aghiasmă / agheasmă
p) a azvârli / a asvârli	j') simfonie / simfonie
q) anfibrah / amfibrah	k') fantasmă / fantazmă
r) bezmetic / besmetic	l') smeură / zmeură
s) a umfla / a unfla	m') mireazmă / mireasmă
ș) besnă / beznă	n') plasmă / plazmă
t) a desgheța / a dezgheța	o') sinpatie / simpatie
ț) obraznic / obrasnic	p') avampremieră / avanpremieră

q') linfă / limfă
 r') pamflet / panflet
 s') amfitrion / anfitrion
 ș') confort / confort

t') a descânta / a dezcânta
 ț') comunizm / comunism
 u') a desluși / a dezluși
 v') a trozni / a trosni

3. Bifează căsuța potrivită.

„x” se pronunță	[cs]	[gz]	„x” se pronunță	[cs]	[gz]	„x” se pronunță	[cs]	[gz]
a) box			l) examen			u) xerox		
b) exotism			m) index			v) Felix		
c) perplex			n) anxietate			w) a juxtapune		
d) inextricabil			o) a exaspera			x) exercițiu		
e) auxiliar			p) lux			y) a exemplifica		
f) elixir			q) exemplu			z) a exersa		
g) complex			r) toxic			a') ex-premier		
h) exact			s) ortodox			b') axă		
i) fix			ș) a exila			c') Alexandru		
j) a exalta			t) taxă			d') a exacerba		
k) a detoxifia			ț) a exercita			e') exegeză		

4. Notează „X” în dreptul fiecărui enunț pentru a stabili valoarea de adevăr a afirmațiilor de mai jos.

Enunț	Adevărat	Fals
a) Sunt corecte toate cuvintele: „întreprindere”, „auditoriu”, „acuarelă”, „maseur”.		
b) Sunt incorecte două cuvinte din seria: „aleatoriu”, „luxuasă”, „a deochea”, „bălmășeală”, „îngrijându-se” (cu sensul „a se neliniști”).		
c) Sunt corecte toate cuvintele din seria: „clujean”, „gorjian”, „sălăgean”, „crișean”, „ieșian”.		
d) Sunt corecte și se pronunță cum se scriu cuvintele: „greșeală”, „lingușeală”, „gogoșărie”, „răgușeală”.		
e) Sunt corecte toate cuvintele din seria: „dial”, „niam”, „siară”, „țiapă”.		
f) După „ch” și „gh” se scrie „ia” în cuvintele „chiar”, „maghiar” și „ea” în cuvintele „gheară”, „gheață”, „tinichea”.		

5. Subliniază formele corecte.

a) accent / acent
 b) fință / ființă
 c) a înnăbuși / a înăbuși
 d) jazz / jaz
 e) aces / acces
 f) puzzle / puzle
 g) ocident / occident
 h) atul / atuul
 i) a înnopta / a înopta

j) știință / știință
 k) a înnoda / a înoda
 l) aberațiile / aberațiile
 m) reziduuri / reziduri
 n) vagcin / vaccin
 o) a înădi / a înnădi
 p) a înnebuni / a înnebuni
 q) motto / moto
 r) a înegri / a înnegri

s) cuvință / cuviință
 ș) a înnora / a înora
 t) mall / mol
 ț) obsesiile / obsesile
 u) a copta / a coopta
 v) a înobila / a înnobila
 w) a reexamina / a rexamina
 x) conștință / conștiință

6. Alege varianta corectă.

A. Sunt scrise corect ambele cuvinte din seria:

- a) geamandură, celofan;
- b) geamandură, ciolofan;
- c) giamandură, ciolofan;
- d) giamandură, ceolofan.

B. Sunt scrise corect ambele cuvinte din seria:

- a) esplanadă, excavator;
- b) esplanadă, escavator;
- c) explanadă, excavator;
- d) explanadă, escavator.

C. Sunt scrise corect ambele cuvinte din seria:

- a) rucsac, exploata;
- b) rucsac, esploata;
- c) ruxac, exploata;
- d) ruxac, esploata.

D. Sunt scrise corect numele ambilor poeți din seria:

- a) Vasile Alexandri, Grigore Alexandrescu;
- b) Vasile Alexandri, Grigore Alecsandrescu;
- c) Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu;
- d) Vasile Alecsandri, Grigore Alecsandrescu.

7. Subliniază varianta corectă.

- a) 1 Mai / 1 mai
- b) localitatea 2 mai / 2 Mai
- c) 8 martie / 8 Martie
- d) 15 august / 15 August
- e) 25 Decembrie / 25 decembrie
- f) Vinerea mare / Vinerea Mare
- g) Ziua Copilului / Ziua copilului
- h) Unirea Principatelor / unirea principatelor

REȚINEM!

► Silaba este sunetul sau grupul de sunete rostit printr-un singur efort respirator.

► **Regulile de despărțire în silabe** (unde **V** – vocală, **s** – semivocală, **C** – consoană) sunt:

1. **V****C****V** (o consoană între două vocale): **V-CV**: *ca-să, mă-gar* etc.

2. **V(s)CCV** (două consoane se despart): **C-C**: *car-te, trais-tă* etc.

• **Excepție:** dacă prima consoană este *b, c, d, f, g, h, p, t, v, k, w*, iar a doua este „**l**” sau „**r**”, consoanele nu se despart, trec amândouă în silaba următoare: *ca-blu, co-dru* etc.

• **Dar:** *mij-loc, om-le-tă, bur-lac* etc.

3. **V(s)CCC(C)V** (trei sau patru consoane se despart după prima consoană): **C-CC**: *mais-tru, îm-pri-e-te-nit* etc.

• **Excepție:** grupurile „**lpt**”, „**mpt**”, „**mpț**”, „**ncș**”, „**nct**”, „**nctș**”, „**rct**”, „**rtf**”, „**stm**” se despart după a doua consoană: *sculp-tor, somp-tu-os, re-demp-ți-u-ne, sfinc-șii, punc-tu-al, func-ți-e, arc-tic, jert-fă, ast-mul* etc.

• **Excepție:** cuvintele care sunt formate cu sufixul „**-nic**” detașează în silabație acest sufix, indiferent de numărul de consoane care îl precedă: *vârst-nic* etc.

4. **V(s)CCCCV** (cinci consoane se despart după primele două consoane): **CC-CCC**: *opt-spre-ze-ce* etc.

5. **VV** (două vocale alăturate se despart): **V-V**: *a-ur, po-et; fi-ord* etc.

Atenție! Nu se recomandă despărțirea la capăt de rând a numelor proprii: B.P. Hasdeu (deci nu: B.P. Has-//deu, B.//P. Hasdeu sau Vasile//Alecsandri etc.).

EXERSĂM!

8. Desparte în silabe cuvintele.

a) duceau	-	h) aspru	- .....
b) subiect	-	i) îngHITE	- .....
c) deocamdată	-	j) improbabil	- .....
d) cireși	-	k) proprietar	- .....
e) proclama	-	l) sculptură	- .....
f) suplu	-	m) extraordinar	- .....
g) dezgropa	-	n) bojdeucă	- .....

9. Desparte în silabe cuvintele următoare, precizând regulile aplicate.

a) cupru	-	g) albastru	- .....
Regulă:		Regulă:	
b) punctaj	-	h) atlet	- .....
Regulă:		Regulă:	
c) astfel	-	i) codru	- .....
Regulă:		Regulă:	
d) delicios	-	j) monstru	- .....
Regulă:		Regulă:	
e) vioiciune	-	k) transcrie	- .....
Regulă:		Regulă:	
f) zgârietură	-	l) pustnic	- .....
Regulă:		Regulă:	

10. Subliniază cuvântul despărțit corect în silabe.

a) și-fo-nier / și-fo-ni-er	h) ex-ploa-ta-re / ex-plo-a-ta-re
b) vârst-nic / vârs-tnic	i) să-pu-nie-ră / să-pu-ni-e-ră
c) fe-brua-rie / fe-bru-a-ri-e	j) vi-o-i-ciu-ne / vio-i-ciu-ne
d) o-biect / o-bi-ect	k) cro-a-zi-e-ră / croa-zi-e-ră
e) fa-mi-lia-ri-ta-te / fa-mi-li-a-ri-ta-te	l) a-vi-zi-e-rul / a-vi-zie-rul
f) bă-r-bi-er / bă-r-bier	m) i-me-dî-at / i-me-diat
g) pie-ton / pi-e-ton	n) gran-dios / gran-di-os

11. Alege varianta corectă.

A. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

a) func-ți-e, ca-blu;	c) func-ți-e, cab-lu;
b) fun-cti-e, ca-blu;	d) fun-cti-e, cab-lu.

B. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

a) somp-tu-os, de-lin-cvent;	c) somp-tuos, de-linc-vent;
b) somp-tu-os, de-linc-vent;	d) som-ptu-os, de-lin-cvent.

C. Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:

a) at-let, ob-raz;	c) a-tlet, ob-raz;
b) at-let, o-braz;	d) a-tlet, o-braz.

Capitolul 2

Cum utilizăm ortogramele?

Ortogramele reprezintă un model de scriere corectă, conformă cu regulile gramaticale.

CONTEXT

Citește următorul (con)text.

Nu știu dacă sa dus cu fata sa.
Neam dus în vizită la un neam.
Ia ia luat-o pentru serbare.

**Care crezi că sunt greșelile din enunțurile de mai sus? În ce constau acestea?
De ce crezi că au apărut aceste greșeli? La ce nu a fost atent cel care a scris enunțurile?**

REȚINEM!

a-i / ai	
a = marcă a infinitivului, provenită din prepoziție -i = pronume personal, formă clitică/neaccentuată, dativ	L-am sunat pentru a-i spune veștile.
ai = articol genitival	Acești pantofi ai băiatului sunt eleganți.
ai = verbul „a avea” la indicativ prezent	Ai tot ce-ți trebuie?
ai = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea perfectului compus	Ai scris tema?
ai = substantiv, formă regională pentru „usturoi”	Vrei să-ți arăt ai sălbatic?
a-l / al	
a = marcă specifică infinitivului, provenită din prepoziție -l = pronume personal, formă clitică/neaccentuată, acuzativ	Decizia de a-l premia pe Mihai a fost adoptată ieri.
al = articol genitival	Eseul premiat al băiatului va fi publicat în revista școlii.
a-și / ași	
a = marcă specifică infinitivului, provenită din prepoziție -și = pronume reflexiv, formă clitică/neaccentuată, dativ	S-au întâlnit pentru a-și prezenta nemulțumirile.
ași = substantiv la plural (de la singularul „as”)	A câștigat partida, fiindcă a avut în mână doi ași .

c-a / ca	
c = conjuncție subordonatoare („că”) a = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea perfectului compus	M-a anunțat recent c-a plecat la mare. (rostire în tempo rapid)
ca = prepoziție simplă	L-a adus ca martor al evenimentelor.
ca = adverb	Îi explic lui ca ei.
c-ai / cai	
c = conjuncție subordonatoare („că”) ai = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea condițional-optativului prezent sau a perfectului compus	Știu c-ai vrea să vii la noi. Am aflat c-ai plecat mai devreme. (rostire în tempo rapid)
cai = substantiv la plural (de la singularul „cal”)	În grajd, se odihneau mai mulți cai de rasă.
c-am / cam	
c = conjuncție subordonatoare („că”) am = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea condițional-optativului prezent sau a perfectului compus	A aflat c-am dori să mergi în excursie cu noi. L-ai anunțat c-am plecat? (rostire în tempo rapid)
cam = adverb	Vorbește cam mult!
c-ar / car	
c = conjuncție subordonatoare („că”) ar = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea condițional-optativului	Mi-a spus c-ar vrea să plece la mare. (rostire în tempo rapid)
car = substantiv nearticulat, nominativ-acuzativ	Când am fost la bunici, am văzut un car cu boi pe drum.
că-i / căi	
că = conjuncție subordonatoare i = formă a verbului „a fi” la indicativ, prezent	Cred că-i mai bine să ascuți și părerile celorlalți.
căi = substantiv la plural (de la singularul „cale”)	E greu de ajuns dacă nu știi exact ce căi să urmezi.
ce-a / cea	
ce = pronume relativ/interogativ a = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea perfectului compus	N-a recunoscut niciodată ce-a făcut.
cea = articol demonstrativ	Eleva cea silitoare a reușit la examen.
ce-ai / ceai	
ce = pronume relativ/interogativ ai = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea condițional-optativului prezent sau a perfectului compus	Ce-ai spune dacă te-aș înscrie la concurs? Ce-ai spus este foarte grav.
ceai = substantiv nearticulat, nominativ-acuzativ	Dorești ceai sau cafea?
ce-i / cei	
ce = pronume relativ/interogativ -i = pronume personal, formă clitică/neaccentuată, dativ sau acuzativ	Nu știi ce-i lipsește. Ce-i întrebii?
cei = articol demonstrativ	Să-i ajutăm pe cei mai slabi copii.

ce-l / cel	
ce = pronume relativ/interogativ -l = pronume personal, formă clitică/neaccentuată, acuzativ	Știe tot ce-l întrebii.
cel = articol demonstrativ	Ștefan cel Mare a câștigat bătălia.
c-or / cor	
c- = conjuncție subordonatoare („că”) or = verbul auxiliar „a vrea”; ajută la formarea viitorului popular	Mă îndoiesc c-or face toată tema.
cor = substantiv nearticulat, nominativ-acuzativ	Îmi place să cânt în cor .
de-a / dea	
de-a = prepoziție + prepoziție	Au dat piatra de-a dura.
(să) dea = verbul „a da” la modul conjunctiv	Se teme să dea examenul!
de-al / deal	
de = prepoziție simplă al = element component al numeralului ordinal	În cel de-al treilea capitol, apare un personaj interesant.
deal = substantiv nearticulat, nominativ-acuzativ	Bunicul cosește fânul de pe deal .
du-ne / dune	
du = verbul „a duce” la modul imperativ ne = pronume personal, formă clitică/neaccentuată, acuzativ	Du-ne mai repede acasă!
dune = substantiv la plural (de la singularul „dună”)	M-au impresionat imensele dune din deșert.
i-a / ia	
-i = pronume personal, formă clitică/neaccentuată, dativ a = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea perfectului compus	I-a spus toate secretele
ia = verbul „a lua” la modul indicativ prezent sau imperativ	El ia note mari. Ia un măr din fructieră!
ia = interjecție	Ia să vedem cine mă ajută astăzi!
i-ar / iar	
-i = pronume personal, formă clitică/neaccentuată, dativ au = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea condițional-optativului	I-ar ajuta, dacă i-ar cere ajutorul.
iar = conjuncție coordonatoare adversativă	El citește, iar ea scrie.
iar = adverb	Nu vreau să întârzii iar !
i-au / iau	
-i = pronume personal, formă clitică/neaccentuată, dativ au = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea perfectului compus	I-au dat tot ce aveau.
iau = verbul „a lua” la modul indicativ prezent	Iau mereu fructe din piață.
l-a / la	
l = pronume personal, formă clitică/neaccentuată, acuzativ a = verbul auxiliar „a avea”; ajută la formarea perfectului compus	L-a întrebat ceva ușor.

Capitolul 3

Cum utilizăm semnele de punctuație și de ortografie?

Semnele de punctuație marchează segmentarea unui text în unități sintactice sau semantice și impun intonația sau pauzele în comunicare.

Semnele ortografice sunt semne grafice folosite în interiorul unor cuvinte, în grupări de cuvinte, în anumite abrevieri, semnalând aspecte legate de pronunțare.

CONTEXT

Citește următorul (con)text.

„În caietul de limba română Punctul nu avea parte de o viață prea ușoară Trudea din zi și până în noapte pentru a prescurta cuvinte dar mai ales pentru a pune capăt propozițiilor și nimeni nul aprecia cum se cuvine dimpotrivă era mai mereu ținta batjocurii unor semne ortografice mai impozante din cauza mărimii sau mai exact a micimii

Tu nu te uiți cum arăți Punctule îl lua peste picior Semnul de Întrebare care mai mereu le puneă întrebări altora însă niciodată nu aștepta un răspuns întrucât era de infatuat Nu vezi că ești atât de mic și de pricăjit încât aproape că nu ești

Ești ca o pată exclama Semnul de Exclamare care nu făcea nimic toată ziua decât să se mire O pată de rușine pe obrazul preacinstului nostru caiet de română

Ca să citez pe stimabilul domn Semn de Exclamare ești o pată de rușine și nimic altceva se băga în seamă o Ghilimele care mereu vorbea în citate căci era total lipsită de personalitate

Ca să fac o Paranteză neam putea lipsi bucuroși de tine intervenea o paranteză Mai mult încurci decât descurci propozițiile iar când ele curg mai frumos tu în loc să stai în banca ta te trezești să apari ca să le pui punct”

(Adina Popescu, *O poveste fără punct și virgulă*)

Ce crezi că lipsește din acest text?

Care sunt semnele de punctuație de care ai nevoie pentru a înțelege textul?

Care e diferența dintre „nimeni nul aprecia cum se cuvine” și „nimeni nu-l aprecia cum se cuvine”?

REȚINEM!

SEMNE DE PUNCTUAȚIE

► **Punctul** se folosește la finalul enunțului asertiv. Marchează o pauză care se realizează în comunicare, între propoziții sau fraze independente ca înțeles. (de exemplu: *Copiii citesc textul.*)

► **Punctele de suspensie** au rolul de a întrerupe cursul firesc al vorbirii, de a substitui o replică nerostită într-un dialog, de a sugera continuarea ideii exprimate în text, de a prelungi pauza în răspuns ca reacție întârziată. Acestea se pot afla atât în interiorul, cât și la finalul enunțului, accentuând anumite stări, reacții, atitudini. (de exemplu: *Cine știe ce se va mai întâmpla...; Aș veni și eu, dar... știi că nu-mi place atmosfera creată de prietenii tăi.*)

► **Punctul-și-virgula** marchează o pauză mai mare decât cea redată prin virgulă și mai mică decât cea redată prin punct, delimitând porțiuni din comunicare cărora vorbitorul le acordă o anumită independență. (de exemplu: *Prietenii tăi sunt foarte simpatici; în plus, îmi vor fi colegi anul viitor.*)

► **Două-puncte** este un semn grafic de punctuație care marchează o pauză înaintea unei enumerații sau explicații și înaintea unei replici/a vorbirii directe. (de exemplu: *Toată lumea era prezentă la festivitate: copiii, părinții, profesorii și reprezentanții sponsorilor.; Noul coleg a întrebat nedumerit:*

— În ce bancă voi sta?)

► **Semnul exclamării** marchează finalul enunțului exclamativ sau a enunțului imperativ. (de exemplu: *Cât de frumos ai amenajat sala pentru petrecere!; Vino mai repede!*)

► **Semnul întrebării** marchează finalul enunțului interogativ. (de exemplu: *Când ne vom întâlni să discutăm detaliile proiectului?*)

► **Ghilimelele** notează citarea unui fragment dintr-un text sau a unui titlu, precum și vorbirea directă. (de exemplu: *Citesc poezia „Lacul”; Recit primele versuri din poezia eminesciană: „Lacul codrilor albastru // Nuferi galbeni îl încarcă”*)

► **Linia de dialog** marchează începutul vorbirii directe.

► **Linia de pauză** separă grafic o explicație de restul enunțului. (de exemplu: *Ideea – despre care am discutat mult săptămâna trecută – se va concretiza, în sfârșit, într-un proiect.*)

► **Parantezele** izolează cuvinte sau grupuri de cuvinte care exprimă informații suplimentare. (de exemplu: *Nimeni nu știa detaliile desfășurării evenimentului – program, spațiu, resurse.*)

EXERSĂM!

1. Completează textul următor cu semnele de punctuație potrivite.

„Monica Andronescu Să ne întoarcem în lașul copilăriei tale

Marius Manole Copilăria O Doamne ce de mult a fost lașii copilăriei mele

Am avut o copilărie foarte fericită părinții mei m-au ferit de probleme n-aveam habar că se întâmplau în jur răutăți minciuni lucruri rele La mine era liniște

Cum era cartierul în care locuiai

Am stat în centru Părinții mei s-au mutat în blocul Z1 când erau foarte tineri Eu stăteam la etajul 5 apartamentul 33 Era un bloc nou construit și în fiecare apartament exista un copil dacă nu chiar doi dacă nu chiar trei deci erau foarte mulți copii în tot cartierul pentru că era tot cu blocuri noi ca al nostru Așa că după școală ne întâlneam cu toții și începeam să ne jucăm de la ora 3 până spre seară când se auzea vocea mamei care mă chema acasă să mă uit la desene să mănânc și să mă culc De teme nu-mi aduc aminte Cartierul era lângă Palatul Culturii din lași Era foarte frumos foarte aerisit o zonă verde foarte frumoasă Acum nu mai e verde s-a construit între timp foarte mult ”

(Marius Manole, *M-aș întoarce în copilărie în oricare din zile,*
în www.ziarulmetropolis.ro)

Capitolul 9

Cum evităm pleonasmul?

Pleonasmul este o greșeală de exprimare care constă în folosirea alăturată a unor cuvinte, expresii, propoziții care repetă, în mod inutil, aceeași idee.

CONTEXT

Citește următorul (con)text.

**Care crezi că sunt greșelile din mesajul celor doi?
În ce constau greșelile din mesaj?
Completează în dreptul enunțurilor de mai jos SUNT DE ACORD/NU SUNT DE ACORD.**

- Se fac pleonasmе din neatenție. ....
- Deseori, pentru a convinge pe cineva, se folosesc pleonasmе. ....
- Pleonasmеle demonstrează ignoranța sau incultura vorbitorilor. ....
- Când vorbitorii încearcă să fie mai expliciti, utilizează pleonasmе. ....
- Când formulează în grabă idei, vorbitorii pot face pleonasmе. ....
- Unii vorbitori fac pleonasmе, întrucât nu cunosc sensurile cuvintelor. ....

REȚINEM!

- ▶ Pleonasmul reia o idee, precum se poate observa în exemplele următoare:
  - să crești mare = a crește înseamnă a te face mare
  - cobor jos = a coborî înseamnă a te deplasa în jos
  - a avansa înainte = a avansa presupune a merge înainte
  - părerea mea personală = părerea mea este, evident, personală
  - perioadă de timp = perioadă înseamnă interval de timp
  - a prefera mai bine = a prefera înseamnă a alege ce este mai bine
  - foarte excelent = excelent înseamnă cel mai bun, excepțional
  - poate fi posibil = posibil desemnează ceva care poate fi realizat
  - mijloace mass-media = mass-media înseamnă mijloace de comunicare în masă
  - a conlucra împreună = a conlucra înseamnă a lucra împreună
  - a colabora împreună = a colabora înseamnă a lucra împreună
  - accident neprevăzut = accidentele sunt evenimente neprevăzute
  - atac agresiv = atacul este o acțiune agresivă
  - a ecraniza un film = a ecraniza înseamnă a adapta o lucrare pentru ecran, a turna un film
  - procent la sută = procent înseamnă a suta parte dintr-un întreg

- ▶ Există mai multe categorii de pleonasmе:
  - **Pleonasmеle intolerabile** – (majoritatea) sunt pleonasmеle care se realizează ca redundanțe evidente:
    - repetiția unor forme apropiate: *fapt ce a făcut ca...; prevăzut în vederea; legi ce urmează a fi abolite în urma inițiativei; a fost dezvelită o placă comemorativă în memoria eroilor; a se adăuga aditivi etc.;*
    - sinonime aflate în strictă vecinătate: *aproximativ circa o sută; în jur de vreo douăzeci; starea continuă să fie menținută; posibilitatea nemijlocită de a fi în (a lua) contact direct cu...; adunare festivă consacrată sărbătoririi lui...; mijloace mass-media, în procent de trei la sută etc.;*
    - repetiția sensului unui element constitutiv printr-un determinant cu același sens: *a reveni din nou; a mai repeta încă o dată; autobiografia mea; a scădea hipoglicemia sângelui; a se bifurca în două; a conviețui împreună; a încerca o tentativă; a coborî în jos; a ieși afară; a prezice viitorul; dună de nisip; a depășit peste 50 km pe oră etc.*
  - **Pleonasmе mai greu de recunoscut:** unele pleonasmе s-au impus în limbă și pot fi combătute numai prin apelul la explicații etimologice:
    - mujdei de usturoi = mujdei < must + de + ai [< (lat.) *alium* „usturoi”]; usturoi < ustura [< (lat.) *ustulare*] + sufixul -oi;
    - a cronometra timpul = gr. *kronos* „timp”;
    - a avansa înainte = fr. *s’avancer* „a se apropia de un punct”;
    - caligrafie frumoasă = gr. *kalos* „frumos”;
    - muncă laborioasă = lat. *labor* „muncă” etc.
  - Se formează pleonasmе în construcțiile care conțin:
    - desăvârșit + virtuos / maestru / as / expert;
    - grade de comparație + faimos / renumit / vestit / celebru / foarte cunoscut / reputat / strălucit / virtuos;
    - grade de comparație + complet / colosal / desăvârșit / extrem / enorm / esențial / excelent / extraordinar / fenomenal / final / formidabil / fundamental / genial / grandios / imens / important / infim / inferior / superior / întreg / major / maxim / minim / optim / perfect / principal / remarcabil / suprem / ulterior / universal;
    - extrem de / extraordinar de / grozav de / teribil de / prea tare + splendid / culminant / sublim / admirabil;
    - asocieri nepotrivite de prepoziții, conjuncții, adverbe: *drept pentru, dar însă, ci iar, decât numai, mai și, dar totuși etc.;*
    - chiar + adjectiv pronominal de întărire: *chiar el însuși;*
    - adjectiv pronominal de întărire + în persoană: *el însuși în persoană;*
    - cuvinte care vor relua sensul prin coordonare copulativă: *vrednic și demn, greu și dificil, propriu și personal, a colabora și a conlucra, având în vedere și luând în considerare, a relata și a povesti;*
    - a se limita + numai: *se limitează numai la;*
    - a menține / a păstra + în continuare;
    - cuvinte formate cu prefixul „co-” + cu / alături de / împreună cu: *a coexista cu, a coabita împreună cu, coautor alături de, a conviețui împreună cu;*
    - prefixe superlative la cuvinte cu sens superlativ: *ultraexcelent, ultrararisim;*
    - cuvinte cu prefixul „re-” + iarăși / din nou: *reascultă iarăși, revedea din nou;*

- a putea fi / a fi posibil / a fi cu putință + cuvinte derivate cu sufixul „-bil” (*acceptabil, adaptabil, acordabil, ameliorabil, anulabil, deplasabil, posibil, previzibil, separabil*): *ar putea fi vaccinabil.*

Observație! Există situații în care pleonasmul este folosit de scriitori cu diverse intenții artistice cum ar fi caracterizarea prin limbaj a personajelor semidocte; sublinierea celor transmise etc.: *foc și pară, vai și amar, cu chiu cu vai, plânge și suspină, trăind și nemurind, d-un capriț, d-un pamplezir* etc.

1. Corectează următoarele structuri pleonastice, tăind cu o linie termenul inutil.

a) abuz exagerat	w) dună de nisip
b) panoramă de ansamblu	x) altercație verbală
c) exemplu pilduitor	y) perspectivă viitoare
d) (a) aniversa ... ani	z) (a) fructifica rodul
e) (a) prefera mai bine	a') (a) anticipa dinainte
f) (a) grupa la un loc	b') procent de ... la sută
g) avalanșă de zăpadă	c') hemoragie de sânge
h) protagonist principal	d') (a se) bifurca în două
i) hit de succes	e') reclamă publicitară
j) bancnotă de hârtie	f') identic la fel
k) (a) schița sumar	g') caligrafie frumoasă
l) a-și însuși pentru sine	h') scurtă alocuțiune
m) (a) exmatricula din școală	i') (a) îngheța de frig
n) sentiment sufletesc	j') cel mai optim
o) mai remarcabil	k') summit la vârf
p) cobai de experiență	l') (a) monopoliza total
q) (a) survola peste	m') (a se) contrazice reciproc
r) noblețe aristocratică	n') (a) traversa dincolo
s) (a) conviețui împreună	o') (a) nota în scris
ș) (a) unelti pe ascuns	p') (a) cronometra timpul
t) nume toponimic	q') vestigiu din trecut
ț) deșert arid	r') (a) orna cu podoabe
u) zbor aerian	s') direct nemijlocit
v) panaceu universal	ș') zilier cu ziua

2. Rescrie enunțurile, eliminând erorile de exprimare și motivează soluția aleasă.

Exemplu: Anexez alături un test gramatical.

Anexez un test gramatical. (a anexa = a alătura, a alipi)

a) Armata și-a adus aportul la înlăturarea calamităților.

b) Vor mai cădea averse de ploaie.

c) Purta coiful ca un blazon de noblețe.

d) Am găsit soluția cea mai optimă.

e) S-a desfășurat o ceremonie protocolară.

f) Urmează să expună concluzia finală.

g) Părțile contractante au convenit de comun acord.

h) Mi-am cumpărat un nou costum vestimentar.

i) Amintirea lui va dăinui permanent.

j) Delegatul are dreptul să primească diurnă zilnică.

k) S-a verificat funcționarea extincătoarelor de incendiu.

l) Instituția a primit fonduri bănești pentru a procura calculatoare.

m) După atâta așteptare a venit happy-endul fericit.

n) Pe harta mapamondului au apărut noi state.

o) I s-a adus o inculpare sub acuzaarea de corupție.

p) După introducerea preliminară urmează conținutul referatului.

q) Personajul principal este un mare magnat.

r) Datorită computerelor, mijloacele mass-media au luat avânt.

3. Rescrie enunțurile următoare, corectându-le.

a) Mihai a excelat în mod deosebit la matematică în anii de școală.

b) Tot ce a făcut fratele său a fost un exemplu pilduitor.

c) La terminarea anilor de liceu a avut loc o festivitate solemnă care ne-a impresionat.

d) Nu trebuie să ne supărăm dintr-un fleac neînsemnat.

Capitolul 13

Cum utilizăm adjectivul?

Adjectivul este partea de vorbire flexibilă care se raportează la un nume (substantiv sau substitut al acestuia), pe care îl califică, exprimând diverse însușiri ale obiectului denumit de acesta și acordându-se cu el.

CONTEXT

Citește următorul (con)text.

New message

To

Subject

Dragele mele colege,

Ultimile zile de școală au fost foarte ultraspeciale 😊. Harniciilor elevi le mai trebuie o întâlnire.
Ce ziceți dacă am organiza ceva?
Dați de știre!

Salutare!
Mihai

Send

În scrierea e-mailului, Mihai a omis faptul că adjectivul „drag” are doar trei forme flexionare („drag” / „dragă” / „dragi”, **NU** și „drage”) și că adjectivul „ultim” trebuie acordat cu substantivul „zile”, având forma „ultimele”. De asemenea, adjectivul antepus „harniciilor”, are un singur „i”, corect fiind „harnicilor”. Structura „foarte ultraspeciale” este un pleonasm, dar, probabil, intenționat utilizat. → 😊

De ce crezi că Mihai a scris greșit adjectivele în acest e-mail?

La ce trebuia să fie atent?

Cât de mult te-ar deranja să primești un e-mail redactat astfel? De ce?

REȚINEM!

▶ Adjectivele au flexiunea marcată prin desinențe diferite pentru a indica genul, numărul și cazul: *acru, acră, acri, acre*.

▶ Adjectivele masculine care la singular se termină în „-iu” se scriu la plural nearticulat cu doi „i” („-ii”), iar la forma articulată cu trei „i” („-iii”): *rectiliniu, propriu, straniu, argintiu, plumburiu, auriu, zglobiu, cenușiu* (nor *plumburiu* → nori *plumburii* → *plumburiii* nori).

Atenție! cercei *argintii* = primul „i” este parte din radical, al doilea „i” reprezintă desinența; *argintiii* cercei = primul „i” este parte din radical, al doilea „i” reprezintă desinența, iar al treilea „i” este articolul hotărât, preluat de la substantiv.

▶ Adjectivele la plural feminin și neutru, articulate hotărât se scriu cu doi „i”: *auriile lanțuri, argintiile brățări*.

▶ Se scrie cu un singur „i” pluralul nearticulat al adjectivelor masculine și, uneori, feminine: *buni, dragi, reci, acri, albaștri, amplii, aspri, celebri, mândri, mediocri, neutri, simpli, iluștri, tereștri* etc. (*Suntem mândri de voi*). Acestea se scriu cu doi „i” atunci când sunt antepuse, deci când preiau articolul substantivului: *prieteni buni* → *bunii prieteni*.

▶ La femininul adjectivelor terminate la N-Ac singular nearticulat în „-iu” (de tipul „argintiu”, „pustiu”), G-D singular nearticulat este, de asemenea, identic cu pluralul nearticulat: *întinderi pustii* → *acestei întinderi pustii, dar* cel articulată se formează prin adăugarea articolului hotărât „-i” la forma de N-Ac singular nearticulat: *pustiei întinderi*.

▶ Adjectivul „drag” (inclusiv substantivizat) are la feminin plural (și la G-D singular nearticulat) forma „dragii”, articulată „dragile”: *fete dragi* → *dragile mele, NU „drage”, „dragele”*. Forma „dragă” se folosește în adresare atât pentru feminin, cât și pentru masculin.

▶ Adjectivul „ultim” are patru forme flexionare: *ultim, ultimă, ultimi, ultime*. Așadar, corect este „ultimile noutăți” **NU** „ultimile noutăți”.

▶ Anumite adjective neologice prezintă la feminin diftongarea vocalei accentuate: *analoaă, omoloaă, econoaă, pitorească*. Altele nu, având la feminin următoarele forme: *autonomă, baladescă, coșmarescă, dantescă, gigantescă*.

▶ Adjectivele terminate la masculin singular în „-uos” au femininul singular în „-uoasă” (*respectuoasă, somptuoasă*) și plural în „-uoase” (*respectuoase, somptuoase*).

▶ Sunt corecte formele: *afectuos, fastuos, maiestuos, merituos, respectuos*.

▶ Sunt corecte formele: *ambiguu, asiduu, perpetuu, superfluu*.

▶ Sunt corecte adjectivele: *ambulatoriu, contradictoriu, derizoriu, executoriu, giratoriu, meritoriu, notoriu, obligatoriu*.

▶ Femininul adjectivelor de tipul „bun”, „mare”, „cutaneu” la G-D singular nearticulat este identic cu pluralul nearticulat: „note bune”, „speranțe mari”, „infecții cutanee” / „acestei note bune”, „acestor mari speranțe”, „acestor infecții cutanee”, iar cel articulată se formează prin adăugarea articolului hotărât „-i” la forma de G-D nearticulat: „bunei note”, „marii speranțe”.

▶ Câteva adjective, „anumit”, „diferit”, „mult”, „puțin”, „tot”, au la G-D plural desinența pronominală „-or”: *anumitor*. Acestea, precum și „destul”, „divers”, „felurit”, „numeros”, pot exprima la plural valoarea de G printr-o construcție cu prepoziția „a”, iar pe cea de D cu prepoziția „la”, ambele formându-se de la Ac, ca și numeralele: *votul a zece / a numeroși parlamentari*.

▶ Adjectivele terminate în „-x” se scriu la masculin plural cu „-cși”: *complex* → *complexși*, *fix* → *fixși*, *ortodox* → *ortodoxși*, *prolix* → *prolixși*.

▶ Formele de plural ale adjectivelor: *mixt* → *micști*, *chel* → *chei*, *îndestul* → *îndestui*, *sătul* → *sătui*, *fudul* → *fuduli*.

▶ Adjectivele „lălâu”, „molâu” au femininul singular „lălâie”, „molâie”, iar pluralul, indiferent de gen, este „lălâi”, „molâi”.

▶ **Adjective invariabile:**

• aievea	• cool	• hippy	• punk
• aparte	• corai	• instant	• rococo
• asemenea	• cumsecade	• learcă	• roz
• așa	• ditamai	• lila	• sadea
• bej	• forte	• maro	• sepia
• bleu	• fucsia	• mov	• turcoaz
• bleumarin	• gata	• natur	• vâlvoi
• bordo	• get-beget	• nonstop	• vernil
• cash	• gri	• otova	• video

▶ O parte din adjectivele cu finala „-ce” sunt invariabile: *atroce, eficace, ferice, feroce, locvace, motrice, perspicace, precoce, propice, vivace*; **dar** adjectivele *complice, novice, rapace, sagace, tenace, vorace* sunt variabile.

▶ **Adjective fără grade de comparație:**

• admirabil	• fantastic	• mortal	• super
• anterior	• formidabil	• negativ	• superior
• arhiplin	• general	• nemaipomenit	• supraaglomerat
• asemenea	• genial	• nemișcat	• suprem
• colosal	• gigantic	• oportun	• teribil
• complet	• hipertensiv	• optim	• trăsnet
• cumplit	• incapabil	• oral	• ultim
• desăvârșit	• inferior	• perfect	• ultracentral
• egal	• interior	• pozitiv	• ultrasensibil
• excelent	• întreg	• principal	• uluitor
• exterior	• major	• răscopt	• unic
• extrafin	• maxim	• rotund	• uriaș
• extraordinar	• minim	• simplisim	• veșnic
• extrem	• minor	• splendid	• viu

▶ **Adjectivele compuse** care se scriu cu cratimă sunt formate din:

- **adjectiv + adjectiv:** *bun-platnic, literar-artistic, dulce-acrișor, alb-argintiu*;
- **adjectiv invariabil + adverb** (*închis / deschis*): *galben-închis, roșu-deschis*;
- **adverb + adjectiv:** *așa-zis, bine-crescut, bine-cunoscut, nou-ales, nou-născut, sus-citat, sus-pus*;
- **substantiv (punct cardinal) + adjectiv:** *est-european, nord-coreean, nord-vestic*;
- **adjectiv + vocala de legătură „o” + adjectiv:** *fizico-chimic, greco-catolic*.

▶ **Adjective compuse, care se scriu într-un cuvânt:**

• atoateștiutor	• cuminte	• preafericit	• răuvoitor
• cehoslovac	• dacoromân	• pursânge	• rozalb
• clarvăzător	• deplin	• răufăcător	

▶ Adjectivele formate din **prefixul „ne-” + adverbul „mai” / „prea”** se scriu într-un cuvânt: *nemaivăzut, nepreavăzut*.

CUM SE SCRIE ÎN MEDIUL DIGITAL?

• Exprimarea ar trebuie să fie scurtă, concisă și corectă. Oferă respect interlocutorului și asigură-te că înțelege toate cuvintele de origine engleză sau prescurtările utilizate. Nu abuza de ele, în multe cazuri există echivalență în limba română!

• **Nu se recomandă cuvinte/structuri precum:**

■ Cel mai ... ever = cel mai bun ever

■ A bit ... = a bit of respect = puțin respect

■ Too much = e too much = prea mult

■ Too kind = ești too kind = prea drăguț

■ Nice = drăguț

■ Cool = eu sunt chiar cool cu ce se întâmplă (cu sensul de „relaxat”)

■ Shiny = lucios = are o privire shiny

• Se observă prezența modalizatorilor: mega, super, extra, hiper.

• Deseori se realizează prescurtări artificiale: simpa = simpatică, șme = șmecher, ești frumi, ești profi sau se înlocuiește silabă „că” cu „k”: mik = mică.

EXERSĂM!

1. Desparte în silabe adjectivele de mai jos.

- a) aborigen – .....
- b) abrupt – .....
- c) actual – .....
- d) analfabet – .....
- e) anonim – .....
- f) anorganic – .....
- g) autohton – .....
- h) caraghios – .....
- i) eficient – .....
- j) oficial – .....
- k) omniscent – .....

Atenție!

NU „eram inconfortabil cu cineva”, ci „eram stânjenit cu cineva”.

NU „probleme adresate”, ci „probleme tratate / discutate”.

2. Menționează formele de feminin ale adjectivelor de mai jos.

a) afon	–	g) patriot	– .....
b) ateu	–	h) pitoresc	– .....
c) burlesc	–	i) poetic	– .....
d) cetățenesc	–	j) minion	– .....
e) grotesc	–	k) omolog	– .....
f) livresc	–	l) poliglot	– .....

3. Subliniază variantele acceptate de normele în vigoare.

a) conclusiv / concluziv	d) corosiv / coroziv
b) ad-hoc / adhoc	e) sangvin / sanguin
c) bunicică / bunicea	f) israelian / izraelian

- g) filosofic / filozofic
- h) analoagă / analogă
- i) omoloagă / omologă
- j) mediteraneean / mediteranean
- k) dârze / dârje
- l) dârji / dârzi
- m) electrocasnice / electrocaznice
- n) fizico-chimic / fizicochimic
- o) mofluji / mofluzi
- p) obeji / obezi
- q) brusci / bruști
- r) eficace / eficaci
- s) caracteristici / caracteristice
- ș) novice / novici
- t) grizonant / grizonat

- ț) inopinat / inopinant
- u) extravertit / extrovertit
- v) intravertit / introvertit
- w) accesoriu / accesoriu
- x) bleumaren / bleumarin
- y) continuu / continu
- z) majestos / majestuos
- a') maro / maron
- b') obligatoriu / obligator
- c') patrat / pătrat
- d') raiat / reiat
- e') tumultuos / tumultos
- f') provizor / provizoriu
- g') meritor / meritoriu
- h') defnitoriu / defnitor

4. Realizează acordul corect al adjectivelor de mai jos.

a) deștept	ele sunt .....
ea este	ei sunt .....
ele sunt	e) muncit .....
ei sunt	ea este .....
b) corect	ele sunt .....
ea este	ei sunt .....
ele sunt	f) bine-crescut
ei sunt	ea este .....
c) prezentabil	ele sunt .....
ea este	ei sunt .....
ele sunt	g) răufăcător
ei sunt	ea este .....
d) sobru.....	ele sunt .....
ea este	ei sunt .....

5. Scrie formele corecte ale adjectivelor dintre paranteze.

- a) Profesorul i-a dat elevului (*nou*) nota 10. ....
- b) Lucrarea elevei (*nou*) este interesantă. ....
- c) Clădirea cantinei (*studentesc*) este (*inalt*). ....
- d) Mâneca pijamalei (*roșu*) e scurtă. ....
- e) Am cumpărat câteva cămăși (*alb*). ....
- f) Mihai i-a cumpărat soției o ie (*românesc*). ....
- g) Lecțiile acestea sunt (*obligatoriu*). ....
- h) Nu înțeleg sensul cuvintelor (*tehnic*). ....
- i) Străzile acestea sunt (*drept*). ....
- j) Ochii lui Mircea sunt (*albastru*). ....
- k) Muncitoarele acelea sunt (*harnic*). ....